

Harju maakonnas Kuusalu vallas Pärисpea külas Purek-Mäe kinnistu eraldistel 2, 4, 5 ja 6 harvendusraie keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

1. OTSUSTUS

Lähtudes Osaühing KARO METS poolt 06.01.2025 esitatud metsateatistest, võttes aluseks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 3 lg 1 p 2, § 6 lg 2 p 22 ja lg 4, § 9 lg 1, § 11 lg 2 ja 8¹, metsaseaduse (MS) § 41 lg 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu” § 1 lg 1 ja § 15 p 8 ning keskkonnaministri 16.08.2017 määruse nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded”, **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1 Jätta algatamata Harju maakonnas Kuusalu vallas Pärисpea külas Purek-Mäe kinnistu (kinnistu nr 10323502, katastriüksus katastritunnusega 42301:003:0842) eraldistel 2, 4, 5 ja 6 harvendusraie keskkonnamõju hindamine (KMH).

1.2 Täiendavad keskkonnameetmed lisaks õigusaktidest tulenevatele nõuetele ei ole vajalikud.

1.3 Keskkonnauuringud ei ole vajalikud.

Keskkonnamõju eelhindamise otsus avalikustatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest väljaandes Ametlikud Teadaanded (AT).

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1 Tambet Song esitas 06.01.2025 Osaühing KARO METS (reg.nr 11422840) volitatud esindajana Keskkonnaametile metsateatised Purek-Mäe kinnistu eraldistel 2, 4, 5 ja 6 harvendusraie tegemiseks. Raie on kavandatud kokku 3,64 ha suurusel alal hinnangulise raie mahuga 231 tm. Metsateatised on registreeritud metsaressursi arvestuse riiklikus registris (metsaregister) nr-te 50001094491, 50001094492, 50001094493 ja 50001094494 all.

Kavandatav raieala paikneb Natura 2000 võrgustikku kuuluvatel Lahemaa loodusalal ja Lahemaa linnualal ning Vabariigi Valitsuse 19.02.2015 määrusega nr 18 „Lahemaa rahvuspargi kaitse-eeskiri” (edaspidi kaitse-eeskiri) kaitse alla võetud Lahemaa rahvuspargi Lahemaa piiranguvööndis.

2.2 Keskkonnaamet annab KMH eelhindangu selle kohta, kas kavandatav tegevus on olulise keskkonnamõjuga või mitte ning otsustab KMH algatamise või algatamata jätmise üle (KeHJS § 3 lg 1 p 2, § 6 lg 2 p 22, § 6¹ lg 3, § 7 p 4, § 9 lg 1, § 11 lg 2 ja 4, MS § 41 lg 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu” § 1 lg 1 ja § 15 p 8). KMH vajalikkuse üle otsustamisel lähtutakse KMH eelhindangust (KeHJS § 6 lg 2 p 22, § 11 lg 2³). Eelhindang lisatakse KMH algatamise või algatamata jätmise otsusele (KeHJS § 6 lg 2 p 22, § 11 lg 4). Keskkonnaamet lähtus otsuse tegemisel KeHJS § 11 lg-s 2 sätestatud tähtajast.

3. EELHINNANG

Keskkonnaamet annab KMH eelhinnangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (KeHJS § 6¹ lg 3). Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 6¹ lg 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded”.

3.1 Kavandatav tegevus

3.1.1 Tegevuse iseloom ja maht

Purek-Mäe kinnistu eraldistel 2, 4, 5 ja 6 kavandatakse harvendusraiet 3,64 ha suurusel alal hinnangulise raie mahuga 231 tm. Harvendusraiet tehakse hooldusraiena metsa tiheduse ja koosseisu reguleerimiseks ning lähitulevikus väljalangevate puude puidu kasutamise võimaldamiseks (MS § 28 lg 4 p 2, lg 7 p 2). Harvendusraie tegemisel ei tohi puistu esimese rinde rinnaspindala viia väiksemaks sama paragrahvi lg 4 alusel kehtestatud alammäärast (MS § 31 lg 2). Pärast harvendusraiet ei tohi puistu esimese rinde rinnaspindala olla väiksem metsa majandamise eeskirja¹ (MME) lisas 1 märgitust (MME § 6 lg 4).

3.1.2 Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega

Purek-Mäe kinnistu asub Harju maakonnas Kuusalu vallas. Kavandatav raieala jääb alale, kus kehtib Loksa Vallavolikogu poolt 27.01.2000 kehtestatud Loksa valla üldplaneering² (üldplaneeringu kehtestamise ajal asus kinnistu Loksa vallas), millega alale raiepiiranguid ei ole sätestatud.

3.1.3 Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

Kavandatava tegevuse eesmärk on võimaldada taastuvate loodusressursside (puit) kasutust. Kavandatavate raie käigus taastumatuid loodusressursse kasutusse ei võeta. Metsatööl metsakaitse (veerežiim, ökosüsteem, pinnas) tagamine on reguleeritud MME §-s 19 sätestatuga.

3.1.4 Tegevuse energiakasutus

Energiakasutus raietööl on masinate kütuse tarbimine.

3.1.5 Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Nõuetele vastava tehnika kasutamisel ei kaasne raietööl saasteainete heidet pinnasesse, vette või välisõhku. Valguse, kiirguse ja lõhnareostust tegevusega teadaolevalt ei kaasne, samuti ei põhjusta tööde läbiviimine norme ületavat vibratsiooni või müra.

3.1.6 Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Raie töödega ei kaasne jäätmete teket. Metsamajandusjääke ehk raidmeid ei käsitleta jäätmetena.

3.1.7 Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Raie töödel on keskkonnamõju põhjustavate avariide esinemine ebatõenäoline, raie töid teostatakse tehnilistele nõuetele vastavate masinatega.

¹ Keskkonnaministri 27.12.2006 nr 88 määrus nr 88 „Metsa majandamise eeskiri”.

² Kättesaadav: <https://www.kuusalu.ee/kehtivad-uldplaneeringud>

3.1.8 Tegevuse seisukoht asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide ohust, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide ohust teaduslike andmete alusel

Raietöödega ei kaasne suurõnnetuste või katastroofide tekke ohtu.

3.2 Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

3.2.1 Olemasolevad ja planeeritavad maakasutused ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Purek-Mäe kinnistu sihtotstarve on 100% maatulundusmaa, kinnistu asub hajaasustuspiirkonnas.

Kavandatava raieala mõjualas (milleks loetakse kuni 30 m)³ ei asu teisi teadaolevaid toimuvaid või planeeritavaid tegevusi.

Kavandataval raiealal eraldisel 2 on 15.02.2024 kinnitatud metsateatis nr 50000953258 harvendusraie tegemiseks samas mahus (53 tm) nagu on kavandatud uue metsateatisega (nr 50001094491). Uue registrikande tegemisel metsateatis nr 50000953258 arhiveeritakse.

Raietega maakasutust ei muudeta, metsamaa kõlvik säilib ja ala jääb jätkuvalt kasutusse metsamaana.

3.2.2 Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime

Raiealal ei esine taastumatuid loodusvarasid. Raieala asub naadi, angervaksa ja tarna-angervaksa kasvukohatüüpides. Eraldisel 2 kasvab valmiva metsa arenguklassi kuuluv kaasik, eraldisel 5 keskealise metsa arenguklassi kuuluv sanglepik ja eraldistel 4 ja 6 küpse metsa arenguklassi kuuluvad sanglepikud.

3.2.3 Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Kavandatavatest raietest otseselt mõjutatud piirkond on ala, kus raied läbi viiakse. Raielangiga piirnevatel aladel ei esine häiringuid, mis võiksid mõjutada keskkonna vastupanuvõimet. Raiet kavandatakse metsamaastikus, ala ei paikne veekogude rannal või kaldal ega märgalal ning alal ei ole erilist tähelepanu vajavaid pinnavorme.

Lahemaa rahvuspark kuulub Natura 2000 võrgustikku kuuluvate Lahemaa loodusala ja Lahemaa linnuala koosseisu. Lahemaa piiranguvööndi kaitse-eesmärk on pärandkultuurmaastiku, sealhulgas pärandmaastiku, asustusstruktuuri, taluarhitektuuri, miljööväärtuste, ajaloolis-kultuurilise väärtusega hoonete ning loodusdirektiivi⁴ elupaigatüüpide, kaitsealuste liikide ja nende elupaikade kaitse (kaitse-eeskirja § 18 lg 2). Tingimused metsa majandamisele piiranguvööndis on sätestatud kaitse-eeskirja §-s 22.

³ Runnel, K. 2021. RMK rakendusuuring „Kaitstavate metsafragmentide eesmärgipärasuse suurendamine”.
https://media.rm.k.ee/files/Rakendusuuring_Metsafragmentid_lopparuanne_R1.pdf

⁴ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ, looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta,
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:01992L0043-20070101&from=EN>

Kavandatav raieala jääb Eesti looduse infosüsteemi (EELIS) andmetel terves ulatuses II kategooria kaitsealuse⁵ linnuliigi soorätsu (*Asio flammeus*) elupaika (registrikood KLO9130979) ja osaliselt III kategooria kaitsealuse⁶ linnuliigi laanepüü (*Tetrastes bonasia*) elupaika (registrikood KLO9130975).

Kultuuriväärtuseid raiealal ei leidu.

Kavandatava tegevuse maa-ala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada.

3.2.4 Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Tervisemõjud saavad tekkida lähtuvalt mõjuallikast järgmistes valdkondades: müra, vibratsiooni ja välisõhu saastega kaasnevad tervisemõjud, joogivee kvaliteet ja kättesaadavus. Metsakasutusõiguse kitsendused, mis on seatud avalik-õigusliku isiku omandis olevas metsas ja piiramata või tähistamata erametsa kasutamiseks, on sätestatud MS §-s 35.

3.3 Hinnang keskkonnamõju olulisusele (mõju suurus, ulatus ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus, mõju avaldumise tõenäosus ja aeg, mõju tugevus, laad, kestus, sagedus, pöördumus ja piiriülesus)

Alljärgnevalt on toodud kavandatava harvendusraie keskkonnamõju olulisuse hinnang koos põhjenduste ja selgitustega.

Kavandatavate raiete mõju keskkonnaelementidele:

Kaitse-eeskirja järgi on puidu kokku- ja väljavedu keelatud külmumata pinnaselt. Kaitseala valitseja võib seda lubada juhul, kui pinnas võimaldab (kaitse-eeskirja § 22 lg 3). Pinnast ei kahjustata, kui puidu kokku- ja väljavedu tehakse külmunud pinnaselt või külmumata pinnaselt kaitseala valitseja nõusolekul, kui pinnas seda võimaldab.

Vesi – raiealal ja selle läheduses ei asu veekogusid, seega veekogusid ei mõjutata.

Välisõhk ja kliima – kavandatavatel raietel ei ole olulist mõju välisõhule ja kliimale, üksikud raied eraldi ei takista kliimaeesmärkide saavutamist.

Maastik ja looduslik mitmekesisus – raied on kavandatud vastavalt kehtivatele õigusaktidele (sh kooskõlas kaitse-eeskirjaga), harvendusraiega raiutakse puistust hajusalt välja lähitulevikus väljalangevad nõrgemad puud, seega ei mõjuta raied eelduslikult oluliselt maastikuilmet ega looduslikku mitmekesisust.

Elanikkonnale, inimese tervisele, heaolule ja varale, kultuuripärandile ja kaitstavatele loodusobjektidele ning nende omavahelistele seostele – raieid on kavandatud kokku 3,64 ha suurusel alal hinnangulise raiemahuga 231 tm, raietööde tegemisel ei suurene ümbruskonna liikluskorrumus. Raietööde mõju on lokaalne, elanikkonda ei mõjuta.

Raiete teostamisel avalduvad võimalikud mõjud eelkõige tööde tegemise ajal. Kavandatavad raied on ühekordse lühiajalise mõjuga, kestusega umbes üks kuu. Kavandatava tegevusega ei kaasne piiriülest mõju.

⁵ I ja II kaitsekategooria liigid on kaitse alla võetud Vabariigi Valitsuse 20.05.2004 määrusega nr 195 „I ja II kaitsekategooriana kaitse alla võetavate liikide loetelu”.

⁶ III kaitsekategooria liigid on kaitse alla võetud Vabariigi Valitsuse 19.05.2004 määrusega nr 51 „III kaitsekategooria liikide kaitse alla võtmine”.

3.3.1 Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

3.3.1.1 Natura 2000 ala kaitse-eesmärgid ja nende kirjeldused

Raied on kavandatud Lahemaa looduslal ja Lahemaa linnualal. Alade kaitse-eesmärgid on loetletud Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korralduse nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri” (edaspidi korraldus nr 615) lisa 1 p 1 alap-s 24 ja p 2 alap-s 167.

Eelhinnangu tulemusel selgub, kas tegevusega võib kaasneda eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärgile. Käesoleval juhul ei ole tegevus otseselt vajalik Lahemaa loodusala ja Lahemaa linnuala kaitse-eesmärkide saavutamiseks.

Loodusdirektiivi artikkel 6 lg 1 kohustab liikmesriike kehtestama erikaitsealade suhtes meetmed, mis vastavad aladel esinevate metsaelupaikade ökoloogilistele vajadustele. Sama direktiivi artikkel 6 lg 2 kohustab vältima elupaikade halvenemist ja oluliste liikide häirimist. Euroopa Komisjoni Natura 2000 alade kaitsekorralduse juhendi⁷ järgi tuleb elupaikade halvenemisena käsitleda olukorda, kui väheneb elupaigatüübi pindala sellel alal või kui halvenevad elupaiga kaitsestaatus pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur võrreldes nende esialgse (Natura võrgustiku liitumise hetke) või taastatud seisundiga.

Looduskaitseseaduse (LKS) § 69 kohaselt korraldatakse Natura 2000 alade kaitset siseriiklike kaitstavate loodusobjektide kaudu ehk eespool viidatud erinõuded tuleb tagada, rakendades nende alade kaitsekorda. Seal hulgas tuleb neid arvesse võtta metsateatiste menetlemisel.

Metsaelupaikade seisund ei ole loodusdirektiivi rakendamise aruande⁸ järgi valdavas osas soodne. See viitab sellele, et metsaelupaikade pindala ja või seisund on võrreldes esialgse seisundiga vähenenud. Seega, vältimaks elupaikade seisundi jätkuvat halvenemist, tuleb tagada, et ühegi hetkel teadaoleva elupaiga pindala ja seisund selleks moodustatud erikaitsealadel ei väheneks.

3.3.1.2 Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 alale

Eraldistel 2, 4, 5 ja 6 kavandatakse hooldusraiena harvendusraiet, mille käigus eemaldatakse lähitulevikus välja langevate puud, kuid puistu esimene rinne säilib. Seega, metsamaastik ei killustu ning maastikuilme ei muutu oluliselt.

Kavandataval raiealal ei ole Lahemaa loodusala kaitse-eesmärgiks olevaid loodusdirektiivi metsaelupaigatüüpe, kuid raieala mõjualas (kuni 30 m) on registreeritud Lahemaa loodusala kaitse-eesmärgiks olevatest loodusdirektiivi I lisas nimetatud elupaigatüüpidest *9010 (vanad loodusmetsad; edaspidi ka *metsaelupaik*). Kuivõrd raieid ei tehta metsaelupaigas ning piirneval alal teostatava raie käigus puistu ülarinne säilib, siis ei saa piirnevatel aladel esinevate elupaigatüüpide pindala väheneda, samuti ei halvene elupaikade kaitsestaatus pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur.

⁷Natura 2000 alade kaitsekorraldus. Elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 sätted (2019/C 33/01)lk 21-22.)
[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125\(07\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125(07)&from=EN)

⁸ Loodusdirektiivi rakendamise aruanne. Allikas:

http://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=ee/eu/art17/envxtxasa/EE_habitats_reports-20190725-083848.xml&conv=589&source=remote

Kokkuveoteede asukohta ei ole määratud, kuid metsamaterjali kokkuvedu on võimalik teostada metsaelupaikade tunnustele vastavate alade läbimist vältides.

EELIS-e andmetel jääb kavandatav raieala III kategooria kaitsealuse linnuliigi laanepüü (*Tetrastes bonasia*) piiritletud elupaika. Laanepüü on Lahemaa linnuala kaitse-eesmärgiks (korralduse 615 lisa 1 p 1 alap 24).

Natura standardandmebaasi alusel on Lahemaa linnualal laanepüü puhul hinnatud seisund soodsaks, kui alal pesitseb 450–500 paari linde. Lahemaa rahvuspargi kaitsekorralduskava 2016–2025 (edaspidi *kaitsekorralduskava*) laanepüüle eraldi mõõdetavat kaitse-eesmärki ei sea, kuid toob esile 2014. aastal teostatud Lahemaa linnustiku inventuuri, mille hinnangul pesitses Lahemaa linnualal 400–500 laanepüü paari. EELISes on inventuuri läbi viimise ajal olnud leiukohti 1. Praeguse seisuga on Lahemaa rahvuspargis 21 laanepüü leiukohta kogupindalaga 171 ha. IUCN liikide ohustatuse hindamise järgi on laanepüü sigiv asurkond Eestis 2023. aasta seisuga ohualtis seisundis ja Euroopas 2021. aasta seisuga soodsas seisundis.

Metsade väärtuspõhise kaitse korraldamise ja majandamise juhise tabeli põhjal on kaitseala piiranguvööndites, kus liik on kaitse-eesmärgiks, seatud majanduspiirang, mis keelab uuendusraied (lage- ja turberaied) liigi piiritletud elupaigas. Muudele raietele seatakse EELISes piiritletud elupaigas või 50 m kauguseni punktobjektist ajaline piirang 1. aprillist kuni 30. juunini (LKS § 55 lg 6). Harvendus- ja valikraie käigus jätta 1 ha kohta vähemalt 2 raiumata vähemalt 0,05 ha suurust eraldiseisvat ala, kus säilitatakse ka alusmets ja II rinne. Raiejäätmeid ladustada selliselt, et need ei kataks olulist osa metsa pinnasest, et mitte vähendada oluliselt toitumiseks vajaliku puhmastiku pinda ja ligipääsetavust tibudele.

Laanepüü elupaigaks on enamasti segametsad, stabiilseimaks biotoobiks on raiumata eririndelised tuulemurdude ja häiludega vanad mitmekesised metsad. Enamasti märtsi keskpaiku hakkavad isased laanepüüd mängima ja kodupiirkonda kaitsma. Emaslinnud munevad tavaliselt aprilli teisel poolel, Eesti Ornitoloogiaühingu pesakaardiandmestiku põhjal on täiskurni leitud mai algusest juuni lõpuni, pojad kooruvad pärast 23–27 päevast haudumist ning nad lahkuvad pesast kohe pärast koorumist. Seejärel viibib emaslinnu juhitud pesakond lähiümbruses. Laanepüü pesitsuse võib nurjata pesitsusaegne häirimine või otsene kurna või pesapoegade hukkumine, kusjuures peamiseks negatiivseks faktoriks on pesitsusaegsed raietööd pesa läheduses tundlikul perioodil (pesitsemiseks valmistumise, munemise, haudumise ja väikeste poegade ajal). Pesitsusperioodil elupaigas metsaraiest hoidumine aitab tagada laanepüü eduka paljunemise. LKS § 55 lg 6 sätestab, et kaitsealuse loomaliigi isendi püüdmine ja tahtlik häirimine paljunemise, poegade kasvatamise, talvitumise ning rände ajal on keelatud. Seetõttu seab Keskkonnaamet raietöödele ajalise piirangu 1. aprillist kuni 30. juunini.

Arvestades, et kavandatavate raiete korral säilib puistu ülarinne ja raiet tehakse väljaspool laanepüü pesitsusperioodi, siis ei mõjuta kavandatavad raied Lahemaa linnuala sellisel määral, et väheneks liigile elupaigana sobiva ala suurus kaitsealal või halveneks oluliselt elupaiga kvaliteet.

Kuna kavandatava raieala 30 m mõjualas ja raiealal ei asu lisaks eespool käsitletutele muid Lahemaa loodusala ja Lahemaa linnuala kaitse-eesmärkideks olevaid loodusdirektiivi elupaigatüüpe ega liikide elupaiku, siis kavandatav raietegevus nende alade kaitse-eesmärke ei kahjusta. Kavandatav raie ei mõjuta ebasoodsalt Lahemaa linnuala ja Lahemaa loodusala kaitse-eesmärke ega nimetatud alade terviklikkust.

3.3.1.3 Mõju kaitstavale loodusobjektile

Harvendusraie on kavandatud siseriiklikult kaitse alla võetud Lahemaa rahvuspargi Lahemaa piiranguvööndis. Mõju rahvuspargi kaitse-eesmärkidele, mis kattuvad Lahemaa linnuala ja Lahemaa loodusala kaitse eesmärkidega, on käsitletud p-s 3.3.1.2. Alal ja selle 30 m mõjualas ei esine muid Lahemaa rahvuspargi kaitse-eesmärgiks olevaid väärtuseid, mida raie mõjutaks.

Eesti looduse infosüsteemi (EELIS) andmetel jääb kavandatav raieala terves ulatuses II kategooria kaitsealuse linnuliigi soorätsu (*Asio flammeus*) elupaika (registrikood KLO9130979). Selle liigi kaitse ei ole otsesõnu nimetatud Lahemaa rahvuspargi kaitse-eesmärkide loetelus, kuid elupaikade säilitamine on seotud Lahemaa rahvuspargi Lahemaa piiranguvööndi üldise kaitse-eesmärgiga, milleks on mh kaitsealuste liikide ja nende elupaikade kaitse (kaitse-eeskirja § 18 lg 2).

Liigi arvukust on Eestis hinnatud 10 – 300 haudepaarile, asustustihedus 0,1 paari 100 km² kohta. Talvituvad vaid üksikud linnud ja nende arvukus ei ulatu üle 5 linnu. Sooräts on avamaastiku (sood, jõeluhad, rannaniidud, avarad põllumassiivid, tundra) liik. Pesitseb maapinnal, tavaliselt kõrgema rohu või põõsastiku varjus. Pesitsusperioodiks peetakse perioodi ajavahemikul 1. aprillist kuni 15. juulini. Liigi arvukus kõigub aastati väga palju, osal aastatel ei kohata üldse. Rändel (märts-mai, september-november) kohatakse enamasti rannikul.

Kuivõrd liik pesitseb avamaastikul, mitte metsas, siis väljaspool pesitsusperioodi tehtavad raietööd liiki ei häiri.

EELIS-e andmetel jääb lisaks eeltoodule eraldisel 6 kavandatava raieala 30 m mõjualasse III kategooria kaitsealuse linnuliigi hiireviu (*Buteo buteo*) elupaik. Liiki ei ole nimetatud Lahemaa rahvuspargi (ega ka Lahemaa loodusala ja Lahemaa linnuala) kaitse-eesmärgina.

Hiireviu elupaigaks sobivad keskealised ja vanad metsad, mosaiikne maastik (vahelduvad põllulapid, niidud, metsamaa). Liigi elupaigaks piiritletakse pesitsemiseks sobiv ja pesa ümbritsev häirimistundlik metsaala. Kavandatav raieala jääb antud juhul väljapoole hiireviu elupaika ja seega ei kahjusta raied hiireviud ja tema elupaika.

Kavandataval raiealal ja selle vahetus mõjualas (kuni 30 m) ei ole alal registreeritud muid kaitstavaid loodusobjekte.

3.3.2 Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Kavandatavatel harvendusraiel Purek-Mäe kinnistu eraldistel 2, 4, 5 ja 6 ei ole olulist kumulatiivset mõju, sest puistust raiutakse välja vaid nõrgemad allajäänud ja kahjustatud puud. Teadaolevalt ei kavandata raiealal ega selle lähiümbruses muid tegevusi, millega raiete mõju võiks kumuleeruda.

Raied on kooskõlas üldplaneeringuga, kaitse-eeskirjaga, LKS-ga, MS-ga ning muude õigusaktidega, seega eelduslikult olulist mõju ei ole.

3.3.3 Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Antud raiete puhul on asjakohased alljärgnevad üldreeglid:

Vastavalt kaitse-eeskirja § 22 lg-le 3 on keelatud puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnaselt. Kaitseala valitseja (kaitse-eeskirja § 4 kohaselt Keskkonnaamet) võib seda lubada juhul, kui pinnas võimaldab.

Metsaelupaikade kahjustamine ei ole lubatud. Üldreeglina tuleb metsamajandamisel elupaigatüüpides sõitmist vältida, kuid kui see ei ole võimalik, siis tuleb kokkuveoteede kavandamise lähtuda üldistest põhimõtetest, mis on leitavad Keskkonnaameti kodulehelt⁹.

Pärast harvendusraiet ei tohi puistu esimese rinde rinnaspindala olla väiksem MME lisas 1 märgitust (MME § 6 lg 4).

LKS § 55 lg 6 sätestab, et kaitsealuse loomaliigi isendi püüdmine ja tahtlik häirimine paljunemise, poegade kasvatamise, talvitumise ning rände ajal on keelatud. Raietööde (sh metsamaterjali kokkuvedu) tegemine on laanepüü ja soorätsu paljunemise ja poegade kasvatamise perioodil 1. aprillist kuni 15. juulini keelatud. LKS § 55 lg-st 6¹ lähtuvalt on keelatud looduslikult esinevate lindude pesade ja munade tahtlik hävitamine ja kahjustamine või pesade kõrvaldamine ning tahtlik häirimine, eriti pesitsemise ja poegade üleskasvatamise ajal. Lindude pesitsemise tippaeg on aprilli keskpaigast suve keskpaigani, seega tagab raietöödele seatud ajaline piirang pesitsusrahu ka teistele metsalindudele.

Raiete tegemisel tuleb säilitada koosluse looduslik tasakaal ning liigiline ja vanuseline mitmekesisus (kaitse-eeskirja § 22 lg 2). Soovitav on olemasolul säilitada osa surnuid ja surevaid puid, jalalseisvaid puutükaid, lamapuitu, õõnsuste, lõhede või lennuavadega ning väga suure rinnasdiameetriga (üle 40 cm) või ebatavalise kasvuga puid. Sellised elemendid metsas võimaldavad leida elu- ja toitumispaiku erinevatele linnu-, putuka- ja seeneliikidele, suurendades seega ka liigilist ja vanuselist mitmekesisust.

Töökohas peab olema varustus reostuse eemaldamiseks.

3.4 Eelhinnangu järeldus

Kavandatavatel raietel ei ole olulist mõju välisõhu kvaliteedile, maavaradele (maardlad), pinnasele, põhja- ja pinnaveele, kaitstavatele loodusobjektidele ega kultuuripärandile ning tegevus ei kahjusta inimeste tervist, heaolu ega vara. Ebasoodsad mõjud Natura 2000 võrgustiku aladele on välistatud. Keskkonnamõju hindamise algatamine ei ole vajalik, sest:

1. On välistatud, et tegevus avaldab ebasoodsat mõju Lahemaa loodusala ja Lahemaa linnuala, mis kuuluvad Natura 2000 alade võrgustikku, kaitse-eesmärkidele ja alade terviklikkusele.
2. Kavandatava tegevusega ei kaasne olulist negatiivset keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhu saastatuse osas, vibratsioon eeldatavalt puudub. Tegevusega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega.
3. Kavandatava tegevusega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariiolukordi või suurõnnetusi.
4. Tööde tegemisel keskkonnakaitsenõuetele vastavalt on avariiolukordade esinemine vähetõenäoline.

4. ÄRAKUULAMINE

Eelhindamise otsus on koos metsateatise otsusega metsaregistris ning avalikustatakse väljaandes Ametlikud Teadaanded (AT).

⁹ <https://keskkonnaamet.ee/elusloodus-looduskaitse/tegevused-kaitstavatel-aladel/muud-luba-vajavad-tegevused#juhis-kaitstavatel-a>

Eelhinnangu koostaja:

Küllli Rahu

metsahoiu vanemspetsialist

metsaosakond